

زبان عربی ۳

** عَيْنِ الْأَصْحَحِ وَالْأَدَقِّ فِي الْجَوَابِ لِلترجمة:

۱- «وَلَيْسَ قَوْلُكَ: مَنْ هَذَا بِضَائِرِهِ / الْعَرَبُ تَعْرِفُ مِنْ أَنْكَرَتْ وَالْعَجَمُ»

- ۱) و چه کسی زائر اوست گفته تو نیست. عرب‌ها و عجم‌ها می‌شناسند آن کسی را که انکار می‌کنی.
 - ۲) و این سخن تو که این چه کسی است؟ ضروری به او نمی‌زند. عرب او را می‌شناسد و غیرعرب او را انکار نمی‌کند.
 - ۳) و این گفته تو که این کیست؟ زبان رساننده به او نیست. عرب و غیرعرب کسی را که تو انکار کردی می‌شناسند.
 - ۴) و این سخن تو نیست که این زبان زنده کیست. عرب‌ها و غیرعرب‌ها می‌شناسند آن کسی را که انکار نمودی.
- ۲- «وَهُوَ كَانٍ مِنْ أَهْمِ الْمُفَكِّرِينَ فِي بِلَدِنَا وَكُنَّا نَحْبُ أَنْ نَتَعَلَّمَ مِنْهُ عُلُومًا فِي الْمَجَالَاتِ الْمُخْتَلِفَةِ» و او

- ۱) از مهم‌ترین اندیشمندان در کشور ما بود و دوست می‌داشتیم دانش‌هایی را در زمینه‌های مختلف از او یاد بگیریم.
- ۲) از اندیشمندان در کشور ما مهم‌تر بود و دوست می‌داشتیم در زمینه‌های متفاوت علمی را از او یاد بگیریم.
- ۳) از سرشناس‌ترین دانشمندان کشور بود و دوست داریم یاد بگیریم از او علمی را در زمینه‌هایی مختلف.
- ۴) از مهم‌ترین دانشمندان در سرزمینمان بود که دوست می‌داشتیم در زمینه‌های متفاوتی دانش را از او یاد بگیریم.

۳- «يُسْتَخْرَجُ زَيْتٌ خَاصٌّ مِنْ كَبِدِ الْحَوْتِ وَهُوَ يُسْتَعْمَلُ فِي صِنَاعَةِ مَوَادِّ التَّجْمِيلِ»

- ۱) از کبد نهنگ روغنی خاص استخراج می‌شود که در ساختن مواد آرایشی به کار می‌رود.
- ۲) روغنی خاص را از کبد نهنگ استخراج می‌کنند که در صنعت مواد زیبایی به کار می‌رود.
- ۳) این روغن مخصوص را از جگر نهنگ استخراج می‌کنند که در ساختن مواد زیبایی کاربرد دارد.
- ۴) کاربرد این روغن مخصوص که از جگر نهنگ استخراج می‌شود در صنعت مواد آرایشی می‌باشد.

۴- «لَيْسَ عِلْمُ الْبَشَرِ إِلَّا وَسِيلَةٌ لِاكتشاف قَلِيلٍ مِنَ الْأَسْرَارِ الْغَامِضَةِ فِي الْعَالَمِ»

- ۱) علم بشری تنها وسیله است برای کشف اندکی از اسرار پیچیده عالم.
- ۲) علم بشر فقط وسیله‌ای است برای کشف اندکی از اسرار پیچیده در عالم.
- ۳) علم بشر فقط برای کشف کردن اندک از اسرار پیچیده است در این عالم.
- ۴) علم بشر وسیله‌ای نیست مگر برای کشف اندک از اسرار پیچیده در این عالم.

۵- «كَانَ الصَّيَادُونَ يَذْهَبُونَ إِلَى مَكَانٍ اخْتَفَاءً فَرِيستهم وَ هَذَا مَشْهُدٌ مَرَعَبٌ جَدًّا لَهَا»

- ۱) شکارچیان به مکان پنهانی شکارشان رفتند و این صحنه برای آن بسیار هراس‌آور است.
- ۲) شکارچیان به جای مخفی شدن شکار می‌رفتند و آن صحنه‌ای بسیار رعب‌آور برای آن شکار است.
- ۳) شکارچیان به محل اختفای شکارشان می‌روند و این جایگاهی وحشتناک برای آن‌ها است.
- ۴) شکارچیان به مکان پنهان شدن شکارشان می‌رفتند و این صحنه‌ای بسیار ترسناک برای آن است.

۶- «كَانَ الشَّاعِرُ قَدْ مَدَحَ الْخَلِيفَةَ لَمَّا كَانَ يَسْتَلِمُ الْحَجَرَ اسْتِئْثَامًا صَعْبًا»

- ۱) شاعر خلیفه را می‌ستود آن هنگام که با دشواری سنگ را لمس کرد.
- ۲) شاعر خلیفه را ستوده بود هنگامی که سنگ را به سختی لمس می‌کرد.
- ۳) خلیفه توسط شاعر مدح شده بود وقتی که سنگ سخت را لمس کرده بود.
- ۴) شاعر مدح می‌کند خلیفه را هنگامی که قطعاً سنگ را لمس می‌کند.

۷- «لَا قُوَّةَ تَقْدِرُ أَنْ تُنْقِذَنَا مِنْ خِرَافَاتِ نَعِيشٍ مَعَهَا إِلَّا التَّفَكُّرُ»

- ۱) هیچ نیرویی که بتواند زندگی ما را از خرافه‌هایی که به آن زنده‌ایم برهاند جز اندیشه نیست.
- ۲) جز تفکر قدرتی نیست که قادر باشد ما را نجات بدهد از اینکه با خرافات زندگی کنیم.
- ۳) فقط قدرت اندیشیدن است که می‌تواند ما را از خرافه‌هایی نجات دهد که با آن زنده‌ایم.
- ۴) نیرویی که می‌تواند ما را از خرافاتی که با آن زندگی می‌کنیم رها سازد فقط تفکر است.

۸- عَيْنِ الصَّحِيحِ:

- ۱) اِمْتَحَنَتْ التَّلَامِيذُ اِمْتِحَانًا بِأَسْئَلَةٍ صَعْبَةٍ. امتحانی را با سؤالات سخت از دانش‌آموزانم گرفتم.
- ۲) وَ كُنْتُ أَنْظُرُ إِلَيْهِمْ نَظْرَ الْإِعْجَابِ. درحالی‌که با نگاهی متعجبانه به آن‌ها چشم دوخته بودم.
- ۳) وَ هُمْ يُجِيبُونَ بِدَقَّةٍ إِبْجَابَةً كَامِلَةً. و آن‌ها جواب کاملی را با دقت به آن سؤالات دادند.
- ۴) مَا كُنْتُ مَتَوَقِّعًا أَنَّهُمْ قَدْ دَرَسُوا جَيِّدًا هَكَذَا. انتظار نداشتم که آن‌ها این گونه خوب درس خوانده باشند.

۹- عَيْنِ الْخَطَأِ:

- ۱) هُنَاكَ طَائِرٌ يُسَمَّى بَرْنَاكِلَ يَبْنِي عُشَّهُ فَوْقَ جِبَالٍ مُرْتَفَعَةٍ. پرنده‌ای وجود دارد که برناکل نامیده می‌شود او لانه‌اش را بر فراز کوه‌هایی بلند می‌سازد.
- ۲) عِنْدَمَا تَكْبُرُ فِرَاحُهُ يُرِيدُ مِنْهَا أَنْ تَقْفِرَ مِنْ عُشِّهَا الْمُرْتَفِعِ. هنگامی که جوجه‌هایش بزرگ می‌شوند از آن‌ها می‌خواهد که از لانه بلند بپروند.
- ۳) تَقْدِذُ الْفِرَاحِ نَفْسَهَا وَاحِدًا وَاحِدًا مِنْ جِبَلٍ إِرْتِفَاعُهُ كَثِيرٌ. جوجه‌ها یکی یکی خودشان را از کوهی که ارتفاعش بسیار است می‌اندازند.
- ۴) وَ تَصَلِّدُ بِالصَّخُورِ عِدَّةَ مَرَاتٍ لَكِنْ لَا فِرَارَ مِنْهُ. و چند بار با صخره‌ها برخورد می‌کنند ولی هیچ گریزی از آن نیست.

۱۰- عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي التَّعْرِيْبِ:

«خَفَاشٌ تَنْهَى حَيْوَانٌ پستانداری است که قادر به پرواز می‌باشد»

- ۱) الْخَفَاشُ الَّذِي حَيْوَانٌ لَبُونٌ وَحِيدٌ وَ هُوَ قَادِرٌ عَلَى الطَّيْرَانِ.
- ۲) الْحَيْوَانُ الْوَحِيدُ اللَّبُونُ لَا يَقْدِرُ عَلَى الطَّيْرَانِ هُوَ الْخَفَاشُ.
- ۳) الْخَفَاشُ هُوَ الْحَيْوَانُ اللَّبُونُ الْوَحِيدُ الَّذِي يَقْدِرُ عَلَى الطَّيْرَانِ.
- ۴) الْحَيْوَانُ اللَّبُونُ الْوَحِيدُ وَ هُوَ قَادِرٌ عَلَى الطَّيْرَانِ لَيْسَ الْخَفَاشُ.

١١- عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي الْمَفْهُومِ؛

«إِذَا أَرَادَ اللَّهُ هَلَاكَ النَّمْلَةَ أَنْبَتَ لَهَا جَنَاحِينَ»

- (١) كمر كوه كم است از كمر مور اینجا / ناامید از در رحمت مشو ای باده پرست
- (٢) به بال و پر مرو از ره كه تير پرتابی / هوا گرفت زمانی ولی به خاک نشست
- (٣) آن نشنیدی كه حكیمی چه گفت / مور همان به كه نباشد پرش
- (٤) خامشی بگزين كه در ديوان قسمت مور را / لب گشودن رخنه در ملك سليمان كردن است

١٢- عَيْنَ جَوَاباً لَيْسَ فِيهِ جَمْعَانِ مَكْسَرَانِ؛

- (١) التجاربُ لا تُغْنِينَا عن الكتبِ أبدأً.
- (٢) مِن مَزَايَا الْجِسْمِ الْقَوِي أَنَّهُ يَجْذِبُ أَطْعَمَةً مَنَاسِبَةً لِنَفْسِهِ.
- (٣) عَلَّمَ الْأَسْتَاذُ عَوَاصِمَ بَعْضَ الْبِلَادِ تَلْمِيذَهُ.
- (٤) مَنْ سَعَى رَعَى وَ مَنْ لَزِمَ الْمَنَامَ رَأَى الْأَحْلَامَ.

*** إِفْرَا النَّصِّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ؛

الزَّرَافَةُ حَيَوَانٌ لَهَا عُنُقٌ (گردن) طَوِيلٌ وَأَقْدَامٌ طَوِيلَةٌ فَإِنَّهَا أَطْوَلُ حَيَوَانٍ فِي الْعَالَمِ وَ هِيَ تَكْتَفِي بِالْمَاءِ الْمَوْجُودِ فِي الْأَوْرَاقِ وَ لِذَلِكَ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَعِيشَ فِي الْمَنَاطِقِ الْجَافَةِ أَمَّا إِذَا وَجَدَتِ الْمَاءَ فَإِنَّهَا تَنْتَازِلُ مِنْهُ كَثِيرًا وَ تَتَغَذَّى عَلَى الْأَوْرَاقِ الْجَدِيدَةِ لِلْأَشْجَارِ وَ تُسَاعِدُهَا عَلَى تَنَاوُلِهَا كَيْفِيَّةَ جِسْمِهَا. لِأَنَّ الزَّرَافَةَ مِنْ أَنْ تُبَاعِدَ بَيْنَ قَدَمَيْهَا الْأَمَامِيَّتَيْنِ لِيَصِلَ فَمُّهَا إِلَى سَطْحِ الْمَاءِ وَ لَا تَعُودُ إِلَى وَضْعِهَا الْأَوَّلِ إِلَّا بِصُعُوبَةٍ مِمَّا يَجْعَلُهَا عَرْضَةً لِلصَّيْدِ وَ هِيَ فِي تِلْكَ الْحَالَةِ. سُرْعَةُ الزَّرَافَةِ لِلْحَرَكَةِ وَ الْفِرَارِ أَكْثَرُ جَدًّا مِنَ الْحَيَوَانَاتِ الْأُخْرَى وَ عَلَى جِسْمِهَا نَقُوشٌ تُسَاعِدُهَا عَلَى الْإِخْتِفَاءِ بَيْنَ الْأَشْجَارِ. تَمْتَلِكُ الزَّرَافَةُ أُذُنَيْنِ مَتَحَرِّكَتَيْنِ لِسَمَاعِ جِهَةِ الصَّوْتِ.

١٣- عَيْنَ الصَّحِيحِ؛ «لِلزَّرَافَةِ قَابِلِيَّةٌ كَبِيرَةٌ عَلَى تَحْمَلِ الْعَطَشِ ...»

- (١) لكَتَبَهَا عِنْدَمَا وَصَلَتْ إِلَى الْمَاءِ لَا تَشْرَبُ مِنْهُ كَثِيرًا.
- (٢) لِأَنَّ فِي الْأَوْرَاقِ الْجَدِيدَةِ مَاءً كَثِيرًا فَلَا تَتَغَذَّى إِلَّأ مِنْهَا.
- (٣) لِأَنَّ الْمَاءَ الْمَوْجُودَ فِي الْأَوْرَاقِ يَرْفَعُ عَطَشَهَا إِلَى حَدِّ كَبِيرٍ.
- (٤) فَلَا تَقْدِرُ أَنْ تَعِيشَ فِي الْمَنَاطِقِ الْجَافَةِ الْبَعِيدَةِ عَنِ الْأَنْهَارِ.

١٤- عَيْنَ الْخَطَأِ؛ إِنَّ أَقْدَامَ الزَّرَافَةِ طَوِيلَةٌ وَ هَذَا ...

- (١) مَانِعٌ لِفِرَارِهَا مِنَ الْعَدُوِّ مَعَ أَنَّ سُرْعَتَهَا كَثِيرَةٌ جَدًّا.
- (٢) وَسِيلَةٌ أَسَاسِيَّةٌ لِسَهُولَةِ فِرَارِهَا وَ إِتْبَاعِهَا مِنَ الْأَعْدَاءِ.
- (٣) يُسَبِّبُ أَنْ تَحْصَلَ عَلَى مَطْلُوبِهَا بِسَهُولَةٍ وَ تَشْبَعُ تَمَامًا.
- (٤) لَا يُسَبِّبُ مَشْكَلَةً لَهَا فِي شَرَبِ الْمَاءِ لِأَنَّهَا تَبَاعَدُ بَيْنَ قَدَمَيْهَا الْأَمَامِيَّتَيْنِ.

١٥- عَيْنَ الْخَطَأِ؛ الزَّرَافَةُ تَقْدِرُ أَنْ تَتَغَذَّى عَلَى الْأَوْرَاقِ الْجَدِيدَةِ لِأَنَّ ...

- (١) لِحَمِّهَا لِذِيذٍ وَ تَصِيدُهَا الْحَيَوَانَاتِ الْقَوِيَّةَ.
- (٢) لَهَا عُنُقٌ طَوِيلٌ وَ بِهَ تَمْتَدُّ رَأْسُهَا بَيْنَ الْغُصُونِ.
- (٣) يَدِيهَا وَ قَدَمَيْهَا تَسَاعِدَانِهَا عَلَى ذَلِكَ الْعَمَلِ جَيِّدًا.
- (٤) جِسْمُهَا أَطْوَلُ مِنَ الْحَيَوَانَاتِ الَّتِي تَعِيشُ فِي الْغَابَةِ.

عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ؛

١٦- «الْعَالِمِ»

- (١) مفرد مذكر - اسم فاعل (حروفه الأصلية: ع ل م) / مجرور بحرف الجرّ
- (٢) مفرد مذكر - معرف بأل / مجرور بحرف الجرّ و خبر للمبتدأ «حيوان»
- (٣) اسم فاعل «من الفعل المجرد الثلاثي» - معرف بأل / في العالم: جار و مجرور
- (٤) اسم - مفرد مذكر - معرف بأل / مجرور بحرف الجرّ

١٧- «تُسَاعِدِ»

- (١) مضارع - للغائبية - مزيد ثلاثي «من وزن تفاعل» / فعلٌ و مفعوله ضمير «ها»
- (٢) فعل مضارع - مزيد ثلاثي «مصدره: مساعدة على وزن مفاعلة» / فعلٌ و مع فاعله، جملة فعلية
- (٣) فعل مضارع - للمخاطبة - مزيد ثلاثي (حروفه الأصلية: س ع د) - معلوم / مع فاعله جملة فعلية
- (٤) مضارع - للغائبية - مزيد ثلاثي (من وزن تفاعل - يتفاعل) - مجهول / فعلٌ و الجملة فعلية و ضمير «ها» مفعوله

١٨- عَيْنَ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْكَلِمَاتِ؛

- (١) الْبَخِيلُ يُحَاسِبُ فِي الْآخِرَةِ مُحَاسَبَةَ الْأَغْنِيَاءِ.
- (٢) ثُمَّ أَنْشَدَ الشَّاعِرُ هَذِهِ الْقَصِيدَةَ إِشْهَادًا رَائِعًا.
- (٣) الْعَمَالُ الْمُجْتَهِدُونَ يَسْتَعْمِلُونَ فِي الْمَصَانِعِ الْمُخْتَلِفَةِ.
- (٤) يَنْتَظِرُ الْوَالِدَانِ اسْتَفْلَ الْجَبَلِ وَ يَسْتَقْبِلَانِ فِرَاحَهُمَا.

١٩- عَيْنَ الْمَصْدَرِ لَا يُبَيِّنُ نَوْعَ الْفِعْلِ؛

- (١) يَا أَصْدِقَاءَ أَوْفُوا بِعَهْدِكُمْ وَفَاءً جَمِيلًا.
- (٢) شَجَعْنَا أَصْدِقَاءَنَا فِي الْمَسَابِقَةِ تَشْجِيْعًا كَثِيرًا.
- (٣) إِنْ كُنْتَ تَلْمِيزًا عَاقِلًا فَلَا تُضَيِّعْ أَوْقَاتَكَ تَضْيِيعًا.
- (٤) إِنَّ الْعَطَارَ يَشْمُ رَائِحَةَ الْمَسْكِ شَمًّا دَقِيقًا وَ يَعْرِفُهُ.

٢٠- عَيْنَ مَا فِيهِ تَأْكِيدٌ لِلْفِعْلِ؛

- (١) مَنْ أَبْعَدَ لِسَانَهُ عَنِ الْكُذْبِ يُصَدِّقُ كَلَامَهُ تَصَدِيقًا.
- (٢) عَلَى الْإِنْسَانِ أَنْ يَكْرُمَ مِنْ عِلْمِهِ تَكْرِيمًا حَسَنًا.
- (٣) أَفْرَغْ قَلْبِكَ مِنَ الْحَسَدِ لِيَبْقَى إِيمَانُكَ بَقَاءً غَيْرَ زَائِلٍ.
- (٤) اجْعَلْ مِنْ أَمْوَالِكَ صَدَقَةً تُحَاسِبُ فِي الْآخِرَةِ حِسَابًا أَسْرَعَ.

٢١- عَيْنَ الْمَسْتَثْنَى مِنْهُ مَحْذُوفًا؛

- (١) لَمْ يَرْكَبِ الْمَسَافِرُونَ فِي السَّيَارَةِ إِلَّا اثْنَيْنِ مِنْهُمْ.
- (٢) لَمْ أَشَاهِدْ فِي الضِّيَافَةِ إِلَّا ضَيْفَيْنِ كَرِيمَيْنِ مِنْ أَقْوَامِنَا.
- (٣) نَشَعْرُ بِأَنَّ النَّاسَ يَعْانُونَ الْكَسْلَ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ.
- (٤) لَنْ يَفُوزَ الطُّلَّابُ فِي دُرُوسِهِمْ إِلَّا الْمُجْتَهِدِينَ مِنْهُمْ.

٢٢- عَيْنَ الْمَسْتَثْنَى مِنْهُ لَيْسَ مَحْذُوفًا؛

- (١) هَلْ كَانَتْ نَتِيجَةُ أَعْمَالِكَ إِلَّا مَا رَأَيْتَاهُ.
- (٢) مَا عَرَفْتُ إِخْوَانِي إِلَّا بَعْدَ حَوَادِثِ الدَّهْرِ.
- (٣) أَوْ تَنْبِضُ دَقَّاتُ قَلْبِكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِتَلَامِيذِكَ.
- (٤) لَا تَسْقُطُ وَرَقَةٌ وَاحِدَةٌ مِنْ شَجَرَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ.

٢٣- عَيْنَ الْمَسْتَثْنَى مَخْتَلَفًا فِي الْإِعْرَابِ؛

- (١) يَعِيشُ النَّاسُ فِي الْبِلَادِ الْكَبِيرَةِ بِصُعُوبَةٍ إِلَّا بَعْضَهُمْ.
- (٢) لَمْ يَتَعَجَّبْ مِنْ أَعْمَالِي وَ أَقْوَالِي فِي الْمَدْرَسَةِ إِلَّا الْمُدِيرُ.
- (٣) لَمْ تُفْهَمِ الْحَقَائِقُ حَوْلَ الْحَيَاةِ إِلَّا حَقِيقَةً وَاحِدَةً عَنِ الْكَائِنَاتِ.
- (٤) طَالَعَتْ جَمِيعَ الْكُتُبِ الْمُؤَلَّفَةِ فِي عِلْمِ النُّجُومِ إِلَّا كِتَابًا وَاحِدًا.

٢٤- عَيِّن المفعول المطلق؛

- (١) لماذا تنظر إلى نظراً مملوءاً بالتعجب هكذا.
(٢) كنت خائفاً من حرارة الشمس الشديدة في هذا اليوم الحار.

٢٥- عَيِّن المستثنى منه محذوفاً؛

- (١) أعطى المحسن طعامه إلى الفقير إلّا قليلاً منه.
(٢) نجح التلاميذ في دروسهم إلّا الذين لم يدرسوا جيداً.

- (٢) سأعودُ عند ربي معترداً و أنا لم أعتذر منه حتى الآن.
(٤) اليوم وُلدت من جديد لَمَّا تَعَلَّمْتُ منك درساً جديداً لن أنساه أبداً.

- (٢) لا يجد الإنسان في خلقه هذا العالم إلّا الحكمة.
(٤) يبدأ أفراد هذه الأسرة عملهم صباح الباكر إلّا إثنين منهم.